

bilo za Slovence neprecenljivo imeti narodno hranilnico. Usojam se pri tej priliki opozoriti gospode odbornike Ljubljanskega mesta na že davno storjeni sklepi si ustanoviti hranilnico Ljubljanskega mesta.

Vidi se, da so denarni zavodi velike važnosti za vsak narod, posebno pa za nas Slovence, obračajmo toraj pozornost na nje.

Pred 12. leti še sploh nismo imeli denarnega zavoda s slovenskim vodstvom, še le leta 1873, ko se je izdala postava o pridobitnih in gospodarskih zadrugah, je začel naš narod si ustanovljati lastne denarne zavode, t. j. posojilnice. Do l. 1881 ustanovilo se jih je komaj kakih 5 na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem vkupe.

Še le leta 1881 so se po nagibu zveze slovenskih posojilnic, kateri je na čelu znani neutrudljivi domoljub gospod Mihael Vošnjak, začele posojilnice širiti tako, da so do zdaj narastle na 17, in 3 se bodo v kratkem otvorile. To kar imajo storiti večji zavodi (večje deželne hranilnice in drugi taki zavodi) v veliki, to storiti imajo namen posojilnice v manjši meri. Da pa morejo doseči svoj namen, treba jih podpirati, treba je složnosti itd., kakor pri vsakej stvari. Priložnost sem imel opazovati, kako uspešno delujejo ti naši mladi narodni denarni zavodi. Vidno raste in se utrjujejo, od dneva do dneva raste njih zaupanje in kredit; naše posojilnice, se more reči, poslujejo izgledno. Jedna ali druga ima preobilno uložena denarja (hranilnih ulog) in karakteristično je, da se to ravno najbolj intenzivno opazuje v sredini kmetsva (v št. Jakobu, v Rožu na Koroškem, Šostanji, Mozirji); večini posojilnic pa še vedno gotovega potrebnega denarja primanjkuje tako, da so primorane iskati kredita pri nemških denarnih zavodih na drage obresti (6°/₁₀₀, 7°/₁₀₀ da celo do 8°/₁₀₀), ne glede na ovire, ki se delajo narodnemu zavodu s slovenskim poslovanjem. (Slučaji so mi znani, da so nemški zavodi obbijali zahtevani kredit samo zaradi tega, ker ima posojilnica „slovensko“ firmo. Kako bi zopet v tem oziru posojilnicam dobro došla „hranilnica Ljubljanskega mesta“?). (Dalje prihodnjič).

Pive ali pira popijejo na Štajerskem čedalje več, se vé vina pa menje. V zadnjem polletju je graški Reinighaus zvaril 112.000 litrov, Schreiner 76.560, v Puntigamu 43.420.

Dopisi.

Iz Maribora. Bivši čitalniški tajnik g. drd. Holobar, rojen blizu Celja, nam je umrl, komaj 30 let star. Škoda za ljubeznivega, nadarjenega narodnjaka. Bodi mu slov. zemlja lahka, katero je goreče ljubil. — Kano-

nik Fr. Kosar je zbolel, ni čuda pri tolikih opravkih. — Stari učitelj J. Krajnc dobil je zlati križec za zasluge. — Hranilnica neče zastavnice osnovati. Dekla Katarine Maberjeve zapustila je službo rekoč, da se usmrti. Res je ni več videti. Tat Matija Kac je bil pri pekarji J. Moku ugrabljen potem pa njegovo stanovanje preiskovano, kder so našli gospej Pajerjevej ukradene reči na Cvajniku. — Nek Scheiker prelazil je celo Pohorje in ponujal zavarovalnico North British and Mercantil. Tudi župan na hočkem Pohorji g. Lov. Visočnik da poslopje zavarovati za 1300 fl. plača zadnjo premijo 13 fl. 59 kr. judu Ružički, agentu, skoro mesec dni naprej. Vkljub temu toži Visočnika zavarovalnični agent Göttinger za premijo in stroške 3 fl., to pa v Gradci. Proč s takimi tujimi zavarovalnicami! Šulverein je Kosu v Razvanji možgane precej zmešal, kajti nedavno ga nagovori žandar slovenski, toda Kos se razardi rekoč, da je on sicer slovensk kočljkar pa sedaj župan in „deutschgesinnt“. Zato je v Razvanji slovenski govoriti celo v službenkih zadevah — prepovedano. Prismukujenost! Nemški ume tako: „Anzeige: altes is zerissen, neuges wird gepaut Pruken in Rosswein.“

Od sv. Jurija ob južni železnici. (Kdo dela nemir?) Nemčurški Celjani in Štorjani hoteli so pri nas vsiliti „ortssuppe“ nemškega šulvereina. Poseben vlak jih privleče 18. t. m. okolo 5. ure v št. Jur. Pred g. Velejem (žnidarčkom) stoji vse polno slovenskih fantov, ki pozdravljajo došle: „živijo Slovenci, vrag naj vzame nemčurje.“ Ti korakajo poparjeni v gornji trg v Nendelnovo gostilno: delavci iz Štor, uradniki štorski, Celjani, župan Neckerman, dr. Schurbi, dr. Higersberger, Rakuš itd. Tukaj se pa jim slaba nagodi. Nastane namreč prepir mej kmeti in fanti pa nemčurji. Ti hvalijo nemško in zopet nemško. Kmetje odgovarjajo: „naši otroci se učijo obeh jezikov, ali podlaga vsemu poučevanju mora biti materni jezik, pri nas slovenski.“ Nemčurji kvasijo svoje naprej. Sedaj zagromi jeden kmetov: „kdor je Slovenec, naj vzdigne roko“ in kmalu je roka pri roki. Na to pravi: „ker nas je toliko Slovencev, zakaj nas pridete dražiti.“ Sedaj nastane vriš, pretep in krvavi boj. Strah šine nemčurjem v noge, da so čez „gang“ poskakali v dvorišče, še celo debeli Žandl skoči za drugimi. Sedaj začnejo žandarji, domači in celjski, vmes posegovati. Zvezali so osem Slovencev, nobenega nemčurja, pomagala je gospa Kaulihova. Eden žandar veže fanta, nemčurji pa tega s „pokserji“ po glavi tolčejo. Nendelnova gospodična pomaga, lepa koprivica. Ponkovski stotnik jo pobriše „in laufsrüt“ in pokazal, kako dobro zna bežati toti penzionirani c. k.

oficir. Škoda, da nima pri vojaštvu opravka. Dolgi čas trati s samim rogovilstvom zoper nas Slovence. Žandl je pa bežal proti Blagovni, ker je bil ves zmešan samega strahu. Šulvereinovci pobrišejo spremljani od žandarjev vsi blede in prestrašeni na svoj „seperatzug“ in tamkaj v vagonih zakrolijo „Wacht am Rhein“, bila pa je le „Wacht an der „Woglein“. Naš trg je rešen šulvereinske „Ortssuppe“. Obžalujemo pa, da je do takšne rabuke priti moralo. Psovanja na nas Slovence na slovenskih tleh pa je uže bilo predržno. In kdo je kriv tega? Stationschef Franz, Schescherko in Velej, ki bi vendar vedeti morali, da Slovenci nemški šulverein no trpimo. Celjski in drugi nemčurji so nas prišli v tolikem številu samo strašiti in dražiti. Upamo, da tega nikdar pa nikoli ne storijo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slavni nadvojvoda Albrecht, ki je l. 1866 Italijane pri Kustoci potolkel, posluje kot višji nadzornik cele avstrijske armade. Mudil se je te dni v Zemunu in obiskal srbskega kralja v Belgradu, kder je bil sijajno sprejet. — Naši poslanci so v državnem zboru pomagali sklepati del nove obrtniške postave; delavcem se bode nedelja morala privoščiti, in več kakor 11 ur nihče delati siliti ne sme. Ugovarjali so judi Aupsitz in Mauthner prav nesramno, pa knez Lichtenstein je povdarjal potrebo takšne postave, da bode delavec zopet kot človek in kristijan živeti mogel. Nemški liberalci so hoteli zopet zbornico zapustiti, pa so jim sedeži tako umilili se, da so se vrnoli nazaj. Vse se jim posmehuje, tudi Schmidererju! V Črnovicah na Bukovinskem so Slovanom pa Rumunom liberalci strašno drago nemško vseučilišče in v Bruu nemško tehniko osnovali pa dijakov manjka, da je skoro več profesorjev kakor učencev. Tako so nemški liberalci z davkovskimi denarji pometali. — Na Dunaji pogorel je drugi nemški teater, tokrat ni bil usmrten nikdo. — Rudolfova železnica je vsem uradnikom svojim in čuvajem službeni pouk podala v slovenskem jeziku. Tako je prav. Naj stori južna železnica tudi tako! — Fem Kuhn ogleduje vojaštvo na Kranjskem. — V Istri zborovalo je društvo Edinost ter sklenilo v Kopru osnovati slovensko-hrvatsko posojilnico in za dopolnilne volitve v isterski deželni zbor zopet postaviti Spinčiča, Križanaca in Štrka. Bog jim nakloni zmago. — Na Vogerskem bodo volitve od 20. do 24. junija. Prekmurci se baje letos tudi ganejo. — V Zagorji so blizu Klenovnika kmetje napali grofa Bombellesa zavoljo nekega pašnika in je le s pomočjo gozdarskih čuvajev življenje otel. — V Zagrebu bil je socialistični

delavec Hiža obsojen na 6, Franc Serneec iz Slov. Bistrice na 5 mesecev.

Vnanje države. Ruski cesarjevič bil je slovesno proglašen za polnoletnega princa ter prisegmol cesarju in domvojni zvestobo. Nemški cesar je poslal princa Viljelma čestitat mu, naš cesar ga pa odlikoval z redom sv. Štefana. Pokrajina Sarak in mesto ob afganistanskej meji podvrglo se je Ruajji in ta bode sedaj železnico gradila od Hvalinskega morja v Herat in dalje v Indijo. Angležem to ni povoljno. — Nemški katoličani so zopet zastoj v državnem zboru trudili se; Windhorstov nasvet, naj se sv. Cerkvi sovražne postave zatrejo, bil je zopet zavržen. Poznanski Poljaki snujejo veliko društvo v obrambo svoje narodnosti proti ponemčevanju. — Švedsko ministerstvo je ruski jezik v vseh gimnazijah uvedlo kot poučevalni predmet. — Špansko ministerstvo hoče 153 oficirjev ustreliti, ker so se vstaje v Badahocu udeležili. — Pri zadujih francoskih volitvah na otoku Korsiki bilo je 10 ljudij ubitih, podobne volitve so le še na Madjarskem. — Mahdi pomaknil se je bliže Egipta in hoče nad Dandalo svoje čete poslati celo v glavno mesto Kahiro.

Za poduk in kratek čas.

Štajerski deželni zbor pa Slovenci.

IV. Naše cesarstvo šteje mnogo narodov: Madjarov, Italijanov, Rumunov, Slovanov pa Nemcev. Slovanov je največ. Podobno je toraj velikej hiši ali palači v kakem mestu, v kateraj prebiva mnogo rodbin. Vsaka ima svoje stanovanje odkazano. Kedaj vlada v takšnej palači mir božji pa ljuba zastopnost? Le če se vsakemu da in pusti pravica. Drugače je sam nemir in prepir, ravs in kavs.

Tudi na Štajerskem ne prebiva samo eden narod, ampak dva, nemški in slovenski. Nemcev je nekaj čez 700.000, Slovencev čez 400.000. Prvim se z ozirom na narodnost dobro godi. Oni imajo vsega zadosti, sedijo za bogato obloženo mizo. Njihov jezik se spoštuje in rabi v vseh uradih in sodnijah, povsod v javnem življenji. Nemci imajo vseučilišče, visoko tehnično šolo v Gradei, gimnazije v Gradei, Leobnu, Mariboru, Ptujji, Celji, meščanske šole v Gradei, Celji, Radgoni, Fürstenfeldu, Judenburgu, Voitsbergu, učiteljišče dvojno v Gradei in eno v Mariboru, kmetijsko in kovačko šolo v Gradei, montansko v Leobnu, vinorejsko v Mariboru in vse njihove ljudske učilnice so nemške, narodne. Sploh Nemcu se na Štajerskem dobro godi v narodem oziru. Kdor naopak trdi, ta laže. No, kako pa se Slovincu godi, ki nosi večje vojaško breme in blizu jednako težko davkarsko? Slovincu se godi slabo. On